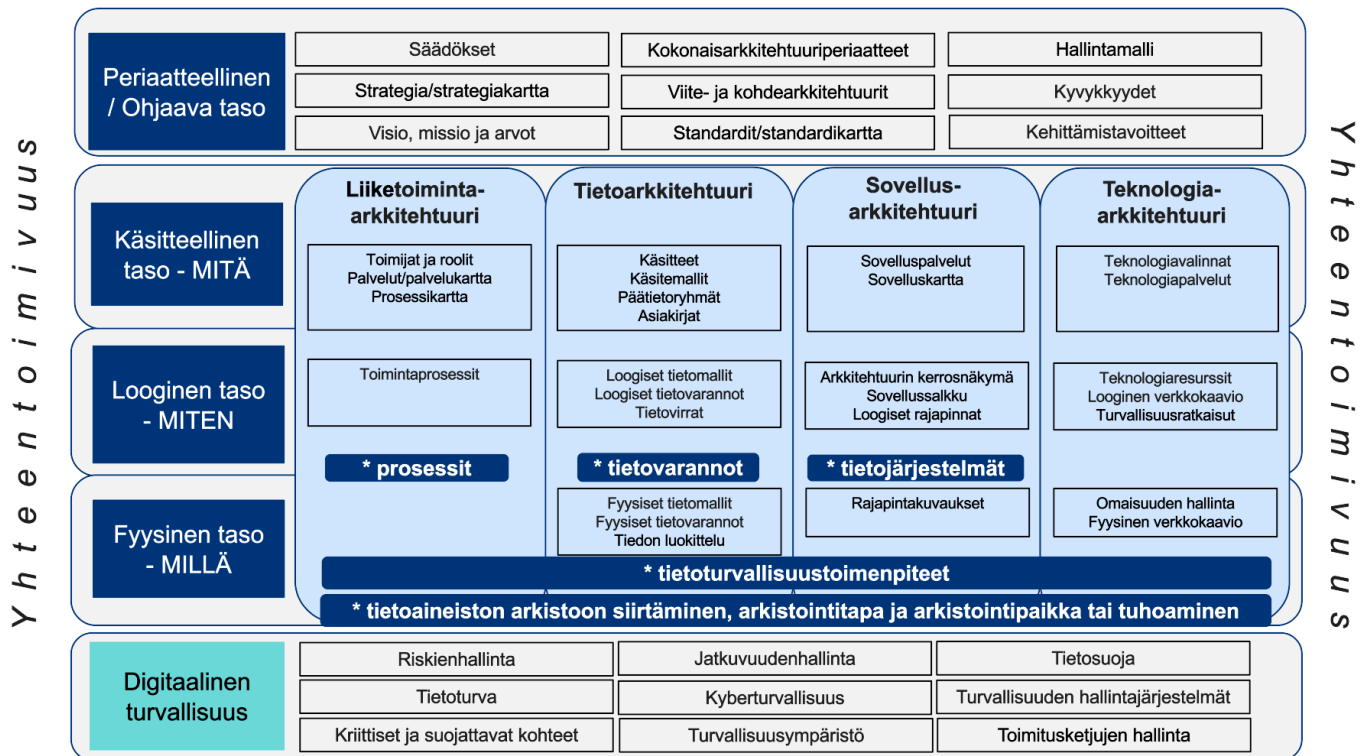

Arkkitehtuurikilta

30.3.2026

Suomi.fi kehittäjille -kokonaisarkkitehtuurikehyksen kuvaus

* tiedonhallintalain keskeiset tiedonhallintamallin kuvausvelvoitteet

Lähde: Suomi.fi kehittäjille -kokonaisarkkitehtuurikehyksen v. 1.5, kuva 1 Kokonaisarkkitehtuurikuvausten viitekehys.

Periaatteellinen/ohjaava taso	
Kuvan 1 elementti	Kuvaus
Säädökset	Säädökset muodostavat kokonaisarkkitehtuurin sitovat reunaehdot. Ne sisältävät lainsäädännön, asetukset ja viranomais määräykset, jotka ohjaavat toimintaa, tietojen käsittelyä, palvelujen toteutusta ja teknologisia ratkaisuja. Kokonaisarkkitehtuurin tulee olla linjassa voimassa olevien säädösten kanssa.
Strategia/strategiakartta	Strategia määrittää organisaation pitkän aikavälin tavoitteet ja valinnat. Strategiakartta konkretisoi strategian tavoitteiksi, painopisteiksi ja niiden väliseksi syy-seuraussuhteiksi. Kokonaisarkkitehtuuri toimii strategian toimeenpanon välineenä, jäsentäen miten strategiset tavoitteet toteutuvat toiminnassa ja rakenteissa.

Arkkitehtuurikilta

30.3.2026

Visio, missio ja arvot	Visio kuvaa tavoiteltua tulevaisuuden tilaa, missio organisaation perustehtävää ja arvot toimintaa ohjaavia periaatteita. Nämä muodostavat strategisen lähtökohdan, johon kokonaisarkkitehtuurin tavoitetila ja kehittämislinjaukset perustuvat.
Kokonaisarkkitehtuuriperiaatteet	Kokonaisarkkitehtuuriperiaatteet ovat pysyväisluonteisia, kehittämistä ohjaavia linjauksia, jotka määrittävät, miten ratkaisuja suunnitellaan ja toteutetaan.
Viite- ja kohdearkkitehtuurit	Viitearkkitehtuuri määrittää yleiset, uudelleenkäytettävät mallit ja periaatteet tietylle kohdealueelle. Kohdearkkitehtuuri (domain architecture) soveltaa ja tarkentaa nämä organisaation omaan toimintaympäristöön.
Standardit	Kokonaisarkkitehtuurityö perustuu vakiintuneisiin arkkitehtuurin kuvaamisen periaatteisiin ja hyviin käytäntöihin. Arkkitehtuurin kuvaamista koskeva ISO/IEC/IEEE 42010 muodostaa taustalla yleisen viitepohjan arkkitehtuurikuvauksien rakenteelle ja ajattelulle, mutta käytännön työssä hyödynnetään organisaatiokohtaisesti sovellettavia viitekehyksiä ja mallinnuskäytäntöjä, kuten TOGAF ja ArchiMate.
Hallintamalli / Toimintamalli	Hallintamallin ja toimintamallin käsitteitä käytetään kokonaisarkkitehtuurikontekstissa osin vaihtelevasti ja paikoin päällekkäin. Hallintamalli määrittää, kuka ohjaa ja päättää kokonaisarkkitehtuurityöstä ja millä periaatteilla, kun taas toimintamalli määrittelee, miten arkkitehtuurityö ja organisaation toiminta toteutetaan käytännössä roolien, vastuiden, prosessien ja toimintatapojen kautta sekä miten strategiset tavoitteet kytkeytyvät päivittäiseen tekemiseen ja palveluiden tuottamiseen.
Kyvykkyydet	Kyvykkyydet kuvaavat organisaation pysyviä valmiuksia tuottaa arvoa ja toteuttaa tehtäviään riippumatta organisatorisista rakenteista. Ne yhdistävät toiminnan, tiedon, osaamisen ja teknologian ja toimivat keskeisenä siltana strategian ja palveluiden toteutuksen välillä.
Kehittämistavoitteet	Kehittämistavoitteet ovat strategiaan ja tavoitetilaan johdettuja, konkreettisia tavoitteita, joilla nykytilaa kehitetään. Ne ohjaavat tiekarttaa, hankkeita ja muuta kehittämistoimintaa sekä määrittävät, mihin muutoksilla pyritään.

Liiketoiminta-arkkitehtuuri

Kuvan 1 elementti	Kuvaus
Toimijat ja roolit	Toimijat ja roolit kuvaavat toimintaan osallistuvat osapuolet sekä heidän vastuunsa ja tehtävänsä. Ne selkeyttävät vastuunjakoja ja

Arkkitehtuurikilta

30.3.2026

	tukevat toimintamallin yhtenäistä toteutusta. Tyypillisesti tämä kuvataan RACI-matriisina.
Palvelut/palvelukartta	Palvelut kuvaavat organisaation tarjoamat kokonaisuudet sidosryhmille. Palvelukartta jäsentää palvelut loogisiksi kokonaisuuksiksi ja kuvaa niiden keskinäiset suhteet sekä yhteyden strategisiin tavoitteisiin.
Prosessikartta	Prosessikartta tarjoaa ylätasoin näkymän organisaation keskeisistä toimintaprosesseista ja niiden välisistä suhteista. Se tukee kokonaisuuden hahmottamista ja kehittämisen kohdentamista huomioiden automatisoidut prosessit.
Toimintaprosessit	Toimintaprosessit kuvaavat yksityiskohtaisesti, miten työ etenee vaiheittain ja miten palvelut tuotetaan käytännössä. Ne konkretisoivat toimintamallin ja toimivat kehittämisen ja automatisoinnin lähtökohtana prosessikartan mukaisesti.

Tietoarkkitehtuuri	
Kuvan 1 elementti	Kuvaus
Käsitteet	Käsitteet määrittelevät yhteisen ymmärryksen toiminnassa käytettävistä merkityksistä ja sisällöistä. Ne luovat perustan käsitteiden yhdenmukaiselle tulkinnalle ja yhteentoimivuudelle eri toimijoiden ja kokonaisuuksien välillä.
Käsittemallit	Käsittemallit kuvaavat keskeiset käsitteet, niiden ominaisuudet ja väliset suhteet riippumatta teknisestä toteutuksesta. Ne tukevat yhteistä ymmärrystä ja toimivat tietomallinnuksen lähtökohtana.
Päätietoryhmät	Päätietoryhmät jäsentävät tiedot loogisiksi kokonaisuuksiksi, jotka ovat organisaation toiminnan kannalta keskeisiä. Ne tukevat tiedon hallintaa ja kehittämisen priorisointia.
Asiakirjat	Asiakirjat kuvaavat virallisia, säilytettäviä ja hallittavia tietokokonaisuuksia, joilla on virallinen tai oikeudellinen merkitys. Ne kytkeytyvät tiedon elinkaaren hallintaan ja tiedonohjaukseen.
Loogiset tietomallit	Loogiset tietomallit kuvaavat tiedon rakenteen ja suhteet järjestelmäriippumattomalla tasolla. Ne toimivat siltana käsittemallien ja fyysisten tietomallien välillä.
Loogiset tietovarannot	Loogiset tietovarannot kuvaavat, mihin tiedot on kokonaisuutena ryhmitelty riippumatta fyysisestä toteutuksesta. Ne tukevat kokonaiskuvan muodostamista tiedon hallinnasta.

Arkkitehtuurikilta

30.3.2026

Tietovirrat	Tietovirrat kuvaavat, miten tieto siirtyy järjestelmien, palvelujen ja toimijoiden välillä. Ne tukevat integraatioiden suunnittelua ja tietojen elinkaaren hallintaa.
Fyysiset tietomallit	Fyysiset tietomallit kuvaavat tietojen rakenteen teknisessä toteutuksessa, kuten tietokantarakenteina. Ne ohjaavat järjestelmien toteutusta ja ylläpitoa.
Fyysiset tietovarannot	Fyysiset tietovarannot kuvaavat tiedon konkreettiset tallennuspaikat ja tekniset ratkaisut. Ne tukevat tiedon saatavuutta, suorituskykyä ja hallittavuutta.
Tiedon luokittelu	Tiedon luokittelu määrittää tiedon käsittelylle asetettavat vaatimukset, jotka koskevat tiedon salassapitoa, sisällöllistä oikeellisuutta ja käytettävyyttä. Luokittelu ohjaa tiedon käsittelyä, säilytystä, käyttöä ja luovuttamista koko tiedon elinkaaren ajan sekä toimii perustana teknisille ja hallinnollisille suojaustoimenpiteille ja vastuiden määrittelylle.

Sovellusarkkitehtuuri

Kuvan 1 elementti	Kuvaus
Sovelluspalvelut	Sovelluspalvelut kuvaavat sovellusten tarjoamat toiminnalliset kokonaisuudet, joilla tuetaan toimintaprosesseja ja palvelujen tuottamista.
*Tietojärjestelmät	Tiedonhallintamallissa ja tiedonhallintalaissa käytetty termi tietojärjestelmä sekä Suomi.fi kehittäjille -kokonaisuudessa käytetty termi sovellus kuvaavat sisällöllisesti samaa asiaa. Terminologinen ero johtuu laki-, ohjaus- ja viestintäkontekstista, eikä merkitse eroa käsitteiden asiasisällössä tai käyttötarkoituksessa.
Sovelluskartta	Sovelluskartta tarjoaa ylätasoa näkymän organisaation keskeisistä sovelluksista ja niiden välisistä suhteista. Se tukee kokonaiskuvan muodostamista ja päällekkäisyyksien tunnistamista.
Arkkitehtuurin kerrosnäkö	Arkkitehtuurin kerrosnäkö jäsentää sovellusarkkitehtuurin loogisiin kerroksiin, kuten käyttöliittymä-, sovellus-, tietokanta- ja integraatiokerrokseen.
Sovellussalkku	Sovellussalkku kuvaa organisaation käytössä olevat ja suunnitteilla olevat sovellukset, niiden käyttötarkoituksen, omistajuuden ja elinkaaren. Sen avulla hallitaan päällekkäisyyksiä, kustannuksia ja kehittämisen priorisointia suhteessa liiketoiminnan tavoitteisiin.
Loogiset rajapinnat	Loogiset rajapinnat kuvaavat sovellusten välisen vuorovaikutuksen sisällön eli mitä tietoja ja toiminnallisuuksia sovellus tarjoaa tai käyttää ilman sitoutumista tekniseen toteutustapaan. Ne

Arkkitehtuurikilta

30.3.2026

	mahdollistavat sovellusten riippumattoman kehittämisen, tukevat yhteentoimivuutta ja toimivat lähtökohtana fyysisten rajapintojen toteutukselle.
Rajapintakuvaukset	Rajapintakuvaukset määrittelevät rajapinnan tarjoamat tietosisällöt ja toiminnot sekä niiden teknisen toteutuksen ja käyttöä koskevat vaatimukset, mukaan lukien tietoturvaan, käyttöoikeuksiin ja suojaukseen liittyvät vaatimukset.

Teknologia-arkkitehtuuri	
Kuvan 1 elementti	Kuvaus
Teknologiavalinnat	Teknologiavalinnat määrittelevät sallitut ja suositellut teknologiat, alustat ja tuotteet, joita organisaatiossa käytetään. Ne ohjaavat kehittämistä kohti yhtenäisyyttä, hallittavuutta ja kustannustehokkuutta.
Teknologiapalvelut	Teknologiapalvelut kuvaavat teknologia-alustan tarjoamat yleiskäyttöiset palvelut, kuten tunnistamisen, lokituksen, integraation ja kapasiteetin hallinnan. Ne tukevat sovelluksia ja liiketoimintapalveluja yhtenäisellä ja uudelleenkäytettävällä tavalla.
Teknologiaresurssit	Teknologiaresurssit tarkoittavat käytössä olevia laskenta-, tallennus- ja verkkokapasiteetteja sekä muita teknisiä perusresursseja. Ne muodostavat perustan sovellusten ja palveluiden ajamiselle.
Looginen verkkokaavio	Looginen verkkokaavio esittää verkkorakenteen pääelementit ja niiden väliset yhteydet käsitteellisellä tasolla. Se ei sisällä laite- tai sijaintitietoja, vaan kuvaa verkon toiminnallisen rakenteen.
Omaisuuksien hallinta	Omaisuuksien hallinta kokonaisarkkitehtuurissa tarkoittaa organisaation toiminnallisten, tieto-, sovellus-, teknologia- ja turvallisuusomaisuuksien systemaattista tunnistamista, kuvaamista ja elinkaaren hallintaa. Sen avulla muodostetaan kokonaiskuva siitä, mitä omaisuuksia on käytössä, mihin ne kytkeytyvät ja miten ne tukevat organisaation tavoitteita.
Fyysinen verkkokaavio	Fyysinen verkkokaavio kuvaa verkon konkreettisen toteutuksen, kuten laitteet, yhteydet ja sijainnit. Se tukee verkkoratkaisujen teknistä ylläpitoa, vianhallintaa ja tietoturvan (SOC) toteutusta.

Arkkitehtuurikilta

30.3.2026

Digitaalinen turvallisuus	
Kuvan 1 elementti	Kuvaus
Riskienhallinta	Riskienhallinta on osa kokonaisarkkitehtuurin ohjausta ja se varmistaa, että kokonaisarkkitehtuuriratkaisut tukevat hyväksyttävää riskitasoa. Se ohjaa tavoitetilaa, priorisointia ja arkkitehtuurisia reunaehtoja kaikissa eri KA-näkökulmissa (liiketoiminta, tieto, sovellus ja teknologia)
Tietoturva	Tietoturva on kokonaisarkkitehtuuria läpileikkaava vaatimus, joka huomioidaan liiketoiminta-, tieto-, sovellus- ja teknologia-arkkitehtuurissa. Kokonaisarkkitehtuurissa se konkretisoituu periaatteina, linjauksina ja arkkitehtuurisina reunaehtoina.
Kriittiset ja suojattavat kohteet	Kokonaisarkkitehtuuri tunnistaa kriittiset ja suojattavat kohteet osana nyky- ja tavoitetilan kuvauksia. Tämä ohjaa suojaustason, riippuvuuksien ja jatkuvuusvaatimusten määrittelyä.
Jatkuvuudenhallinta	Jatkuvuudenhallinnan vaatimukset ohjaavat kokonaisarkkitehtuurin ratkaisuja, kuten varajärjestelyjen ja hajautettujen ratkaisujen käyttöä. Vaatimukset huomioidaan sekä nykytilassa että tavoitetilaa kehitettäessä.
Kyberturvallisuus	Kyberturvallisuus ohjaa kokonaisarkkitehtuurissa teknologisia ja sovelluksellisia ratkaisuja uhkamallinnukseen perustuen ja varmistaen, että kokonaisarkkitehtuuri tukee ennakointia, havaitsemista ja reagointikykyä.
Turvallisuusympäristö	Turvallisuusympäristön kuvaus muodostaa lähtötiedon kokonaisarkkitehtuurin nykytilalle ja kehittämistarpeille. Sen muutokset voivat käynnistää kokonaisarkkitehtuurin päivityksiä ja tavoitetilan tarkistuksia.
Tietosuoja	Tietosuoja integroidaan kokonaisarkkitehtuuriin tietomallien, prosessien ja sovellusratkaisujen kautta ja se tukee ”privacy by design” -periaatteen toteuttamista.
Turvallisuuden hallintajärjestelmät	Turvallisuuden hallintajärjestelmät kytkeytyvät kokonaisarkkitehtuurin hallintamalliin ja arkkitehtuuriohjaukseen. Ne varmistavat, että kokonaisarkkitehtuuriratkaisut ovat linjassa hyväksytyjen politiikkojen ja vaatimusten kanssa.
Toimitusketjujen hallinta	Toimitusketjujen riippuvuudet ja riskit huomioidaan kokonaisarkkitehtuurissa osana ekosysteemi- ja teknologia-kuvauksia tukien läpinäkyvyyttä, vaihtoehtoisten ratkaisujen arviointia ja toimittajariippuvuuksien hallintaa.